

Γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί υποχρέωσης διατηρήσεως ενός ελάχιστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου ή/και προϊόντων πετρελαίου από τα κράτη μέλη

(2009/C 128/05)

Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 286,

το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ειδικότερα το άρθρο 8,

την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ⁽¹⁾,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και ιδίως το άρθρο 41 ⁽²⁾,

Την αίτηση γνωμοδότησης σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 η οποία απεστάλη στον ΕΕΠΔ στις 14 Νοεμβρίου 2008,

ΕΝΕΚΡΙΝΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στις 13 Νοεμβρίου 2008, η Επιτροπή ενέκρινε Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί υποχρέωσης διατηρήσεως ενός ελάχιστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου ή/και προϊόντων πετρελαίου από τα κράτη μέλη (στο εξής: «η Πρόταση») ⁽³⁾.
2. Στόχος της Πρότασης είναι να εξασφαλιστεί υψηλό επίπεδο ασφάλειας του πετρελαϊκού εφοδιασμού στην Κοινότητα μέσω μηχανισμών που χαρακτηρίζονται από αξιοπιστία και διαφάνεια και βασίζονται στην αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών, να διατηρηθεί ένα ελάχιστο επίπεδο αποθεμάτων πετρελαίου ή προϊόντων πετρελαίου και να δημιουργηθούν τα απαραίτητα διαδικαστικά μέσα για την αντιμετώπιση σοβαρής έλλειψης.

⁽¹⁾ ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31.

⁽²⁾ ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1.

⁽³⁾ COM(2008) 775 τελικό.

3. Στις 14 Νοεμβρίου 2008, η Πρόταση απεστάλη από την Επιτροπή στον ΕΕΠΔ προς διαβούλευση, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001. Ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει το γεγονός ότι ζητήθηκε η γνώμη του επί του θέματος αυτού και σημειώνει ότι η σχετική διαβούλευση μνημονεύεται στο προοίμιο της πρότασης, σύμφωνα με το άρθρο 28 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001.

4. Πριν από την έγκριση της Πρότασης, η Επιτροπή ζήτησε απεικόνιση από τον ΕΕΠΔ να γνωμοδοτήσει επί συγκεκριμένου άρθρου του σχεδίου Πρότασης (νυν άρθρο 19). Ο ΕΕΠΔ επικρότησε την άτυπη διαβούλευση επειδή του έδωσε την ευκαιρία να προβεί σε ορισμένες συστάσεις πριν την έγκριση της Πρότασης από την Επιτροπή.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Γενική ανάλυση

5. Το εξεταζόμενο θέμα αποτελεί κατάλληλο παράδειγμα απεικόνισης του γεγονότος ότι θα πρέπει να υπάρχει διαρκής ευαισθητοποίηση ως προς τους κανόνες περί προστασίας δεδομένων. Σε ό,τι αφορά την υποχρέωση των κρατών μελών να διατηρούν αποθέματα πετρελαίου εκτάκτου ανάγκης τα οποία βρίσκονται κατά κανόνα υπό την κυριότητα νομικών οντοτήτων, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι πάντοτε προφανής, αλλά ακόμη και αν δεν υπάρχει σχετική πρόβλεψη, είναι ωστόσο δυνατό να λαμβάνει χώρα. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και να λαμβάνονται οι δέουσες ενέργειες.

6. Στην υπό εξέταση περίπτωση, η οδηγία προβλέπει δύο βασικές δραστηριότητες, οι οποίες θα μπορούσαν να περικλείουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η πρώτη αφορά τη συλλογή από τα κράτη μέλη πληροφοριών σχετικών με τα αποθέματα πετρελαίου και την επακόλουθη διαβίβαση των στοιχείων αυτών στην Επιτροπή. Η δεύτερη δραστηριότητα αναφέρεται στην εξουσία της Επιτροπής να διενεργεί ελέγχους στα κράτη μέλη. Η συλλογή πληροφοριών όσον αφορά τους ιδιοκτήτες αποθεμάτων πετρελαίου θα μπορούσε να περικλείει προσωπικά δεδομένα, όπως τα ονόματα και στοιχεία επικοινωνίας διευθυντών των εταιρειών. Η συλλογή των στοιχείων αυτών καθώς και η επακόλουθη διαβίβασή τους στην Επιτροπή θα συνιστούν επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και θα καθορίζουν την εφαρμογή είτε της εθνικής νομοθεσίας για την εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας 95/46/ΕΚ είτε του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001, αναλόγως του εκτελούντος την επεξεργασία των δεδομένων. Εξάλλου, η ανάθεση στην Επιτροπή της διενέργειας ελέγχων των αποθεμάτων εκτάκτου ανάγκης στα κράτη μέλη, όπου περιλαμβάνεται το δικαίωμα συγκέντρωσης πληροφοριών εν γένει, θα μπορούσε να περιλαμβάνει τη συλλογή και, ως εκ τούτου, την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

7. Κατά την άτυπη διαβούλευση, η οποία αφορούσε αποκλειστικά τη διάταξη για την εξουσία έρευνας της Επιτροπής, ο ΕΕΠΔ συνέστησε στην Επιτροπή να προσδιορίσει κατά πόσον η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο ερευνών εκ μέρους της Επιτροπής, θα είναι περιστασιακή και μόνον ή θα γίνεται σε τακτική βάση και θα εξυπηρετεί το σκοπό της έρευνας. Εν συνεχεία της υποβολής των πορισμάτων της αξιολόγησης αυτής, προτάθηκαν δύο προσεγγίσεις.
8. Σε περίπτωση που δεν προβλέπεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και θα πρόκειται, ως εκ τούτου, για περιστασιακή και μόνον ενέργεια, ο ΕΕΠΔ συνέστησε πρώτον να αποκλειστεί ρητώς η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς εξυπηρέτηση των σκοπών της έρευνας εκ μέρους της Επιτροπής και, δεύτερον, να αναφερθεί ότι τυχόν προσωπικά δεδομένα που περιέχονται στη γνώση της Επιτροπής κατά τη διεξαγωγή της έρευνας δεν θα συλλέγονται ούτε θα λαμβάνονται υπόψη, ενώ όσα συλλέγονται τυχαία θα καταστρέφονται αμέσως. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ πρότεινε να περιληφθεί ως γενική ασφαλιστική ρήτρα, διάταξη σύμφωνα με την οποία η οδηγία δεν θα θίγει τους κανόνες περί προστασίας δεδομένων που προβλέπονται στην οδηγία 95/46/ΕΚ και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001.
9. Εάν, σε αντίθετη περίπτωση, έχει προβλεφθεί η επεξεργασία δεδομένων σε τακτική βάση στο πλαίσιο της διεξαγωγής έρευνας από την Επιτροπή, ο ΕΕΠΔ συνιστά στην Επιτροπή να προστεθεί κείμενο με τα πορίσματα της αξιολόγησής της όσον αφορά την προστασία των δεδομένων. Η εν λόγω διάταξη θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία: (I) τον πραγματικό σκοπό της επεξεργασίας δεδομένων, (II) την ανάγκη επεξεργασίας δεδομένων για την επίτευξη του σκοπού αυτού, και (III) την αναλογικότητα ως προς την επεξεργασία των δεδομένων.
10. Παρόλο που η συμβουλή που ο ΕΕΠΔ έδωσε ατύπως αφορούσε την εξουσία έρευνας της Επιτροπής και μόνον, οι παρατηρήσεις του ισχύουν επίσης και για τη δεύτερη κύρια δραστηριότητα της προτεινόμενης οδηγίας, ήτοι τη συλλογή και διαβίβαση πληροφοριών στην Επιτροπή από τα κράτη μέλη.
11. Στην τελική Πρόταση της οδηγίας διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή κατέληξε ότι δεν θα προβλέπεται επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της οδηγίας. Ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει το γεγονός ότι η πρώτη προσέγγιση που συνέστησε αντανακλάται πλήρως στην Πρόταση.
12. Ως εκ τούτου, ο ΕΕΠΔ εκφράζει την υποστήριξή του για τον τρόπο με τον οποίο εξασφαλίζεται από την Επιτροπή η συμμόρφωση της προτεινόμενης οδηγίας με τους κανόνες προστασίας δεδομένων. Όσον αφορά το υπόλοιπο μέρος της παρούσας γνωμοδότησης, δίνονται κατωτέρω ορισμένες επιμέρους συστάσεις.
- Παρατηρήσεις για επιμέρους διατάξεις*
13. Το άρθρο 15 της προτεινόμενης οδηγίας πραγματεύεται την υποχρέωση των κρατών μελών να διαβιβάζουν εβδομαδιαίως στην Επιτροπή στατιστικό δελτίο σχετικά με τα επίπεδα των εμπορικών αποθεμάτων που διατηρούνται στην εθνική επικράτεια τους. Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνουν συνήθως λίγα προσωπικά δεδομένα, τα οποία ωστόσο θα μπορούσαν να περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τα φυσικά πρόσωπα που έχουν στην κυριότητά τους αποθέματα πετρελαίου ή που εργάζονται για λογαριασμό της νομικής οντότητας που έχει στην κυριότητά της αποθέματα πετρελαίου. Για να αποφευχθεί η διαβίβαση στην Επιτροπή τέτοιων στοιχείων εκ μέρους των κρατών μελών, το άρθρο 15 παράγραφος 1 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη «φροντίζουν να μην αναφέρουν τα ονόματα των ιδιοκτητών των εν λόγω αποθεμάτων». Αν και είναι γνωστό ότι η διαγραφή ενός ονόματος δεν συνεπάγεται αδυναμία προσδιορισμού ενός φυσικού προσώπου, φαίνεται ότι στην παρούσα περίπτωση (στατιστικά δελτία των επιπέδων των αποθεμάτων πετρελαίου), η συμπληρωματική αυτή φράση επαρκεί προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν διαβιβάζονται προσωπικά δεδομένα στην Επιτροπή.
14. Η εξουσία έρευνας της Επιτροπής προβλέπεται στο άρθρο 19 της προτεινόμενης οδηγίας. Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο προκύπτει σαφώς ότι η Επιτροπή ακολούθησε την πρώτη προσέγγιση, όπως εξηγείται στο σημείο 8 ανωτέρω. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν αποτελεί μέρος των ελέγχων που διεξάγονται από την Επιτροπή. Έστω και αν περιέλθουν στην αντίληψη της Επιτροπής προσωπικά δεδομένα, δεν λαμβάνονται υπόψη και όσα συλλέγονται τυχαία καταστρέφονται αμέσως. Για να ευθυγραμμιστεί η διατύπωση με τα προβλεπόμενα στη νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων και προς αποφυγή τυχόν παρανοήσεων, ο ΕΕΠΔ συνιστά να αντικατασταθεί στην πρώτη πρόταση της δεύτερης παραγράφου ο όρος «συλλογή» από τον όρο «επεξεργασία».
15. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει ικανοποίηση διότι στην πρόταση περιλαμβάνεται γενική ασφαλιστική ρήτρα για την κείμενη νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων. Το άρθρο 20 προβλέπει ρητώς τις υποχρεώσεις των κρατών μελών, καθώς και της Επιτροπής και των υπόλοιπων κοινοτικών οργάνων, δυνάμει της οδηγίας 95/46/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001, αντίστοιχα. Εξάλλου, στη ρήτρα αυτή επισημαίνονται τα δικαιώματα των προσώπων που αφορούν τα δεδομένα αυτά, δυνάμει των κείμενων διατάξεων, όπως το δικαίωμα αντίταξης στην επεξεργασία δεδομένων, το δικαίωμα πρόσβασης των προσώπων στα δεδομένα που τα αφορούν και το δικαίωμα διόρθωσής τους σε περίπτωση ανακρίβειών. Θα μπορούσε ενδεχομένως να γίνει κάποια παρατήρηση ως προς τη θέση της διατάξης αυτής στην πρόταση, η οποία λόγω της γενικής της εμβέλειας, δεν περιορίζεται μόνον στην εξουσία έρευνας της Επιτροπής. Ως εκ τούτου, ο ΕΕΠΔ συνιστά να μεταφερθεί το εν λόγω άρθρο στο πρώτο μέρος της οδηγίας, ενδεχομένως μετά το άρθρο 2.
16. Επίσης, στην αιτιολογική παράγραφο 25 γίνεται μνεία της οδηγίας 95/46/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001. Ωστόσο, ο στόχος της αιτιολογικής παραγράφου δεν είναι σαφής εφόσον αναφέρεται μόνον η νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων χωρίς κάποια επιπλέον επισήμανση. Η αιτιολογική παράγραφος θα πρέπει να αναφέρει ρητώς ότι οι διατάξεις της οδηγίας δεν θίγουν την προαναφερόμενη νομοθεσία. Επιπλέον, η τελευταία πρόταση της αιτιολογικής παραγράφου αφήνει να εννοηθεί ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας είναι υποχρεωμένοι να καταστρέφουν αμέσως όσα δεδομένα έχουν συλλέξει τυχαία σύμφωνα με τη νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων. Καιτοι

τούτο μπορεί να αποτελεί συνέπεια που απορρέει από τις προβλεπόμενες διατάξεις, η συναφής νομοθεσία δεν αναφέρει τέτοια υποχρέωση. Αποτελεί γενική αρχή το γεγονός ότι τα προσωπικά δεδομένα διατηρούνται ή υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία μόνον για όσο διάστημα είναι αναγκαίο για την επίτευξη των σκοπών για τους οποίους έχουν συλλεγεί. Εάν το πρώτο μέρος της αιτιολογικής παραγράφου αναδιατυπωθεί όπως προτείνεται ανωτέρω, η τελευταία πρόταση είναι πλέον περιττή. Συνεπώς, ο ΕΕΠΔ προτείνει να διαγραφεί η τελευταία πρόταση της αιτιολογικής παραγράφου 25.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

17. Ο ΕΕΠΔ επιθυμεί να εκφράσει την υποστήριξή του ως προς τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή έχει εξασφαλίσει τη συμμόρφωση της προτεινόμενης οδηγίας με τους κανόνες περί προστασίας των δεδομένων.

18. Όσον αφορά επιμέρους σημεία, ο ΕΕΠΔ συνιστά τα ακόλουθα:

— στην πρώτη πρόταση του άρθρου 19 παράγραφος 2, να αντικατασταθεί ο όρος «συλλογή» από τον όρο «επεξεργασία»,

— να μεταφερθεί στο πρώτο μέρος της οδηγίας, και συγκεκριμένα αμέσως μετά το άρθρο 2, το άρθρο 20 που αποτελεί διάταξη γενικού περιεχομένου για την προστασία των δεδομένων,

— να προστεθεί στην αιτιολογική παράγραφο 25 πρόταση σύμφωνα με την οποία οι διατάξεις της οδηγίας δεν θίγουν τις διατάξεις της οδηγίας 95/46/EK και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001,

— να διαγραφεί η τελευταία πρόταση της αιτιολογικής παραγράφου 25.

Βρυξέλλες, 3 Φεβρουαρίου 2009.

Peter HUSTINX

Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων